

บทที่ 1

บทนำ

ในการประกอบอาชีพทางการบัญชี ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพนักงานบัญชีไม่ว่าจะอยู่ในหน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน หรือธุรกิจที่มุ่งหวังกำไรหรือไม่มุ่งหวังกำไรก็ตาม การดำเนินงานของพนักงานบัญชานั้นจะต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานของการบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ ผู้ที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยการทำบัญชีให้แก่ธุรกิจทุกประเภท ซึ่งทำตั้งแต่การลงบันทึกรายการไปจนถึงการวางระบบบัญชี การทำรายงานทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนวิเคราะห์ตีความหมายออกมาและรายงานต่อผู้บริหาร ข้อมูลที่ได้ต้องมั่นใจว่าถูกต้อง ยุติธรรมและซื่อสัตย์ เพราะผลงานของพนักงานบัญชีจะถูกนำเสนอต่อบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานของตน ข้อมูลที่พนักงานบัญชีได้จัดทำขึ้นนั้นจะต้องมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้ มีความเป็นกลางหรือปราศจากความลำเอียง ซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลเชื่อได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม การทำบัญชียังจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในทางเดียวกัน โดยในประเทศไทยจะมีสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการบัญชีไว้ เพื่อให้พนักงานบัญชีทั้งหลายในประเทศไทยนำไปถือปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ปัจจุบันการทำธุรกิจมีการแข่งขันกันสูงมาก ทั้งนี้ก็เพราะสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการเชื่อมโยงข่าวสารที่รวดเร็วขึ้นข้อมูลทางบัญชีจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารให้ความสำคัญที่จะนำข้อมูลทางบัญชียุทธศาสตร์มาช่วยในการวางแผนและตัดสินใจในการบริหารธุรกิจซึ่งปัจจุบันข้อมูลทางการบัญชีเองก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วย ดังจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ช่วงปี 2542 เป็นต้นมา สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ๆ เป็นจำนวนมากเพื่อใช้แทนมาตรฐานฉบับเดิมและสำหรับบางเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องพนักงานบัญชี ซึ่งเป็นผู้นำเสนอข้อมูลทางการเงินแก่ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ และต้องมีการพัฒนาความรู้ด้านการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วย เช่น การเข้าอบรม การสัมมนา การอ่านหนังสือ เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชีและนำเสนอข้อมูลแก่ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

บริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยกิจการที่ดำเนินงานหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมอัญมณี อุตสาหกรรมเครื่องหนัง เป็นต้น ในแต่ละบริษัทฯ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีแผนกบัญชี ซึ่งบริษัทที่เป็นผู้ผลิตบางบริษัทยังต้องมีการแยกแผนกบัญชีเป็น

ส่วนต่าง ๆ เช่น แผนกบัญชีการเงิน แผนกบัญชีลูกหนี้ แผนกบัญชีเจ้าหนี้ และแผนกบัญชีต้นทุน เป็นต้น แต่ทั้งหมดนี้ก็ถือเป็นพนักงานบัญชีทั้งหมด ลักษณะงานบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมค่อนข้างเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้หลายด้าน เช่นด้านการนำเข้าและส่งออก ด้าน BOI เป็นต้น เพราะเขตนิคมอุตสาหกรรมเป็นเขตส่งออก ดังนั้นพนักงานบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จึงเป็นผู้ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในวิชาชีพอย่างแม่นยำ และมีความรู้ที่ค่อนข้างกว้างไกล พนักงานบัญชีส่วนใหญ่จึงต้องการที่จะมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ซึ่งในปัจจุบันในแต่ละบริษัทก็มีการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ของพนักงานบัญชีของแต่ละบริษัทแตกต่างกัน เช่น มีการส่งพนักงานบัญชีไปอบรมอยู่เป็นประจำ มีการสมัครวารสารทางด้านบัญชีเพื่อให้พนักงานได้เอาไปอ่านเพิ่มเติมความรู้ เป็นต้น ดังนั้นจากการสนับสนุนเหล่านี้จะเห็นได้ว่าบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน ก็ยังให้ความสำคัญกับเรื่องการพัฒนาความรู้ของพนักงานบัญชีเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกิจของตนเองดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่ขณะเดียวกันยังมีหลายบริษัทที่ยังไม่ได้สังเกตเห็นหรือให้ความสำคัญในการพัฒนา บางบริษัทก็อาจจะยังไม่มียุทธศาสตร์ในการบริหารความรู้พนักงานบัญชีหรือบางบริษัทก็อาจจะเคยมีการสนับสนุนจากอดีตเป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันกลับคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง จึงละเลยกับความสำเร็จในการพัฒนาพนักงานบัญชีของตนเองไป ฉะนั้นทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของบริษัท หรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้สังเกตเห็นความสำคัญในการพัฒนาความรู้วิชาชีพบัญชีต่อไป

ความสำคัญของปัญหา

การปฏิบัติงานทุกอย่างล้วนแล้วแต่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงานทั้งสิ้น เช่นเดียวกับงานทางด้านบัญชี พนักงานบัญชีนอกจากต้องเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบแล้ว พนักงานบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริงด้วย ซึ่งนั่นก็คือต้องเป็นผู้มีความรู้ทางด้านบัญชีอย่างแม่นยำ ต้องมีความรู้ด้านการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดด้วย เพราะข้อมูลทางด้านบัญชีถือเป็นข้อมูลที่สำคัญมากขององค์กรทุกองค์กร ดังนั้นการปฏิบัติทางด้านบัญชีจึงถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก จะมีลักษณะการปฏิบัติและกฎหมายต่าง ๆ ควบคุมอยู่มากมาย และมักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วยเพื่อให้เข้ากับสถานะปัจจุบัน ซึ่งทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในสถานการณ์นั้น ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นพนักงานบัญชีก็ต้องรู้เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติงาน

ได้อย่างถูกต้องแม่นยำเป็นต้น และด้วยในขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงที่สภาวิชาชีพบัญชีพึ่งก่อตั้งขึ้น จึงมีกฎเกณฑ์ใหม่ กฎหมายใหม่ และหลักปฏิบัติต่าง ๆ ของนักบัญชีเกิดขึ้นมากมาย เช่น ประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา ในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี ได้กำหนดไว้ว่า ผู้ทำบัญชีจะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามหลักสูตรและสถาบันที่อธิบดีให้ความเห็นชอบ ไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมงในทุกรอบสามปี โดยจะต้องเป็นหัวข้อทางการบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง และในแต่ละปีจะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมรวมกันได้ ถ้าหากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสภาวิชาชีพแล้วก็จะถูกปรับหรือได้รับบทลงโทษต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ในปัจจุบันพนักงานบัญชีต้องรู้เกี่ยวกับกฎหมายใหม่เหล่านี้ พนักงานบัญชีนอกจากต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานความชำนาญและประสบการณ์ แล้วพนักงานบัญชีต้องมีการพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลาด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาซึ่งจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลไปยังกิจการที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ให้มีความถูกต้องด้วย ฉะนั้นผู้ศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ของพนักงานบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางให้บริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาความรู้ของพนักงานบัญชี และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ของพนักงานบัญชีของบริษัทแต่ละบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน
2. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ได้แก่ ภูมิหลังของพนักงานบัญชี การนำความรู้ทางการบัญชีไปใช้ในการทำงาน ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ปัญหาในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี สถานภาพของการพัฒนาวิชาชีพการบัญชีในปัจจุบัน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาบริษัทภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ซึ่งมีบริษัททั้งหมด 76 บริษัท แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไป 22 บริษัท เขตอุตสาหกรรมส่งออก 43 บริษัท บริษัทที่ยังไม่ดำเนินการ 7 บริษัท และบริษัทที่หยุดกิจการ 4 บริษัท

ขอบเขตด้านประชากร

พนักงานบัญชีของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่ดำเนินงานปกติ 50 บริษัท โดยจะเลือกจากบริษัทที่มีขนาดโรงงานใหญ่ และทำการศึกษาพนักงานบัญชีบริษัทละ 2 คน ในตำแหน่งพนักงานบัญชีทั่วไปที่ระดับตำแหน่งต่ำกว่าหัวหน้าแผนกรวมทั้งหมด 100 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้จะใช้ระยะเวลา 9 เดือน เริ่มต้นตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2550 ถึงเดือน ตุลาคม 2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวการพัฒนาพนักงานบัญชีของบริษัทต่าง ๆ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี อีกทั้งช่วยเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารหันมาให้ความสำคัญของการพัฒนาความรู้ ของพนักงานบัญชีของตนเองมากขึ้น
3. ทำให้พนักงานบัญชีของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูนตระหนักถึงการพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความรู้กว้างไกลและมีความรู้ที่ถูกต้องอย่างแท้จริง ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ต่อตัวพนักงานบัญชีเองและต่อกิจการที่พนักงานบัญชีรับผิดชอบอยู่

นิยามศัพท์

พนักงานบัญชี หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการและความชำนาญด้านการบัญชีที่ปฏิบัติงานในแผนกบัญชี ของบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน

ความต้องการในการพัฒนา หมายถึง ความต้องการภายในเพื่อพัฒนาส่วนบุคคล ความต้องการของบุคคลที่จะเจริญเติบโตพัฒนา ด้วยการได้รับการสนับสนุนให้มีการอบรม สัมมนาเพิ่มเติมการเรียนรู้ด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น ได้รับความรู้เกี่ยวกับทางบัญชีประจำเดือน เป็นต้น

ความรู้ทางการบัญชี หมายถึง ความสามารถที่พนักงานบัญชีต้องเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ความรู้ทั่วไปของการบัญชี เพื่อเข้าใจในเนื้อหาใหม่ ๆ และประเด็นที่ทำท้ายของวิชาชีพบัญชี และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทางการบัญชี
- มาตรฐานการบัญชี เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายที่มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและจะได้นำปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป
- มาตรฐานการสอบบัญชี เพื่อการตรวจสอบบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด
- บัญชีภาษีอากรและกฎหมายทางด้านภาษีอากรเพื่อจัดการคำนวณภาษีเงินได้ให้ถูกต้องตามหลักสรรพากรและเสียภาษีให้ถูกต้อง

- ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี
- การบัญชีเพื่อการจัดการ คือการนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการวางแผนควบคุม และตัดสินใจ
- การตรวจสอบภายใน คือ การตรวจสอบในเรื่องการเงิน การบัญชี รวมถึงเทคนิคกระบวนการหรือวิธีการตรวจสอบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ควบคุมทางบัญชีและการควบคุมทางการบริหารในบริษัท

